

PAJUSI VALLA 2015. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANNE

Aruandekohustulase nimetus	Pajusi Vallavalitsus
Registrikood	75012529
Aadress	Vallamaja, Kalana küla, Pajusi vald, 48205 Jõgevamaa
Telefon	(372) 776 4195
Faks	(372) 776 4190
E-posti aadress	info@pajusi.ee
Interneti kodulehekülg	www.pajusi.ee
Majandusaasta algus	01.01.2015
Majandusaasta lõpp	31.12.2015
Vallavanem	Reet Alev
Audiitor	Infora OÜ

SISUKORD

1. TEGEVUSARUANNE	3
1.1. PAJUSI VALLA STRUKTUUR	3
1.2. PAJUSI VALLA TÄHTSAMAD FINANTSNÄITAJAD	4
1.3. ÜLEVAADE MAJANDUSKESKKONNAST	4
1.4. ÜLEVAADE VALLA ÜLDISTEST ARENGUSUUNDADEST	5
1.5. ÜLEVAADE FINANTSRIKIDE JUHTIMISEST	10
2. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	11
2.1. BILANSS	11
2.2. TULEMIARUANNE	12
2.3. RAHAVOOGUDE ARUANNE	13
2.4. NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	14
2.5. EELARVE TÄITMISE ARUANNE	15
2.6. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	20
<i>Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted .....</i>	<i>20</i>
<i>Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid .....</i>	<i>22</i>
<i>Lisa 3. Nõuded .....</i>	<i>23</i>
<i>Lisa 4. Kohustused .....</i>	<i>23</i>
<i>Lisa 5. Kinnisvarainvesteeringud 2015. a .....</i>	<i>24</i>
<i>Lisa 6. Materiaalne põhivara 2015. a .....</i>	<i>24</i>
<i>Lisa 7. Põhivara amortisatsioon ja allahindlused .....</i>	<i>25</i>
<i>Lisa 8. Laenukohustused .....</i>	<i>25</i>
<i>Lisa 9. Kulud laenukohustustelt .....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 10. Tulu hoiustelt .....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 11. Maksud, lõivud, trahvid .....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 12. Müüdid tooted ja teenused .....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 13. Muud tulud .....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 14. Saadud toetused .....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 15. Antud toetused .....</i>	<i>28</i>
<i>Lisa 16. Tööjõukulud .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 17. Majandamiskulud .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 18. Muud tegevuskulud .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 19. Reservid .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 20. Akumuleeritud tulem .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 21. Bilansivälised varad .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 22. Kasutusrendile võetud varad .....</i>	<i>31</i>
<i>Lisa 23. Tehingud seotud osapooltega .....</i>	<i>31</i>
2.7. RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE	32
2.8. SELGITUSED EELARVE TÄITMISE ARUANDE JUURDE	33
3. ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE	36

1. TEGEVUSARUANNE

1.1. Pajusi valla struktuur

Pajusi valla koosseisu kuuluvad järgmised asutused:

Allüksuse nimetus	Töötajate/ametnike keskmine arv majandusaastal	Töötasude kogusumma majandusaastal eurodes
Vallavalitsus ametnikud	7,5	103 053
töötajad	5,09	33 729
Aidu Lasteaed-Algkool	11,93	109 961
Pisisaare Algkool	14,84	155 792
Pajusi Rahvamaja	2,20	19 964
Aidu Raamatukogu	1,00	8 471
Pajusi Raamatukogu	1,00	8 454
Tapiku Raamatukogu	0,75	6 346
Pisisaare Spordikeskus	0,29	2 913
Kokku	44,60	448 683

Pajusi valla ametiasutuses töötas 2015. aastal keskmiselt 7,5 ametnikku. Ametnikele maksti 2015. aastal töötasu 103 053 eurot. 2014. aastal olid need näitajad vastavalt 7,5 ja 102 836. Valla ametiasutuse hallatavates asutustes ja ametiasutuses kokku oli 2015. aastal keskmiselt 37,1 töötajat, kellele maksti töötasu 345 630 eurot. 2014. aastal olid need näitajad vastavalt 36,25 ja 303 315 eurot. Keskmine töötaja töötasu tõus 2015. aastal 11%. 2015. aasta septembris lisandus üks uus asutus Pisisaare Spordikeskus.

Pajusi Vallavolikogu 8. koosseis on 13-liikmeline. Erakonniti jagunevad kohad järgmiselt: Valimisliit Pajusi 10, Sotsiaaldemokraatlik Erakond 2, Reformierakond 1. Volikogul on 4 komisjoni: majanduskomisjon, sotsiaal- ja tervishoiukomisjon, revisjonikomisjon, haridus-, kultuuri- ja spordikomisjon. 2015. aastal toimus volikogul 10 istungit, mille käigus võeti vastu 10 määrust ja 37 otsust. Pajusi Vallavalitsus on 7-liikmeline. 2015. aastal toimus valitsusel 25 istungit. Vastu võeti 2 määrust ja 269 korraldust. Valla õigustloovaid akte avalikustatakse raamatukogudes, valla interneti koduleheküljel ja elektroonilises Riigi Teatajas.

Palgalisi töötajaid volikogu ja valitsuse koosseisus ei ole. Volikogu liikmetele maksti 2015. aastal tasusid 6 963 eurot (2014. aastal 8 723 eurot) ja valitsuse liikmetele 650 eurot (2014. aastal 875 eurot). Täiendavaid soodustusi ei ole juhtkonnale antud.

Valla valitseva mõju all ei ole ühtegi äriühingut ega sihtasutust. Pikad koostöötraditsioonid on nelja omavalitsusüksuse- Põltsamaa linna, Põltsamaa valla, Puurmani valla ja Pajusi valla vahel, mis on kinnitatud 4P koostöölepinguga. Ühistööd tehakse hariduse, kultuuri, tervishoiu, päästeteenistuse, turvalisuse, keskkonnakaitse ja sotsiaaltöö valdkonnas. Pajusi vald osaleb MTÜ Jõgevamaa Omavalitsuste Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu, MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse, MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskuse ja MTÜ Jõgevamaa Koostöökoja tegevuses.

Pajusi Vallavalitsuse ja ametiasutuse hallatavate asutuste raamatupidamist peetakse tsentraliseeritult vallavalitsuse raamatupidamises. Hallatavatel asutustel puuduvad oma pangakontod, nad ei ole iseseisval bilansil. Raamatupidamises kasutatakse raamatupidamisprogrammi PMen.

1.2. Pajusi valla tähtsamad finantsnäitajad

(eurodes)	2015	2014	2013	2012	2011
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	2 914 989	2 158 698	1 925 816	1 518 317	1 259 707
Kohustused aasta lõpus	821 099	391 585	421 481	417 992	338 880
Netovara aasta lõpus	2 093 890	1 767 113	1 504 335	1 100 325	920 827
Tulemiaruaande näitajad					
Tegevustulud	2 025 571	1 595 206	1 634 561	1 414 092	1 131 652
Sh tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	1 890 270	1 558 573	1 595 809	1 286 403	1 071 419
Tegevuskulud	-1 701 710	-1 324 733	-1 220 764	-1 223 795	-1 002 630
Finantstulud/-kulud	-4 113	-7 713	-9 815	-11 600	-14 095
Tulem	319 748	262 760	403 982	178 697	114 927
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	1 366 348	205 074	46 244	59 789	46 590
Likviidsus*	2,32	5,03	6,17	2,53	0,46
Lühiajaline maksevõime**	4,13	7,00	7,57	4,28	2,06
Kohustuste osakaal varadest %-s	28,2	18,2	21,9	27,5	26,9
Laenukohustuste osakaal varadest %-s	25,4	14,0	18,8	24,7	23,9
Piirmäärade täitmine					
Põhitegevuse tulem***	615 320	401 540	550 842	319 563	x
Netovõlakooormus****	301 491	-441 140	-360 042	118 313	x

* Likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustused

** Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

***Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st ei tohi olla negatiivne)

**** Netovõlakooormus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2015. aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

1.3. Ülevaade majanduskeskkonnast

Kogu 2015. aasta vältel iseloomustas Eesti majandust aeglane, kuid stabiilne kasv. Kui I kvartalis kasvas SKP võrreldes 2014. aasta sama ajaga 1,1%, siis IV kvartalis 0,7%. Kokku kasvas Eesti SKP 2015. aastal 1,1%. 2015. aastal mõjutas majandust enim veonduse ja laonduse lisandväärtuse vähenemine. SKP kasvu kahandasid oluliselt veel ehitus ning töötlev tööstus. Ehitusmahud kohalikul ehitusturul vähenesid ja ehituse lisandväärtus kahanes eelkõige rajatiste ehitamise ning hoonete remondi vähenemise tõttu. Eesti suurima tegevusala, töötleva tööstuse lisandväärtus kahanes peamiselt nõrga välisnõudluse tõttu. Oma panuse SKP kasvu andis põllumajanduse, metsanduse ja kalapüügi tegevusala lisandväärtuse suurenemine. Lisaks panustasid SKP kasvu enim kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus ning kaubandus. Kaubanduse kasvu toetas jaekaubanduse stabiilne suurenemine. Netoeksporti ehk kaupade ja teenuste ekspordi ja impordi vahe oli aasta kokkuvõttes positiivne. Netoeksporti osatähtsus SKP-s oli 4%, mis oli aastavõrdluses viimase nelja aasta parim näitaja.

Keskmine brutokuupalk oli 2015. aastal 1065 eurot ja brutotunnipalk 6,51 eurot. Keskmine brutokuupalk 2015. aasta IV kvartalis oli 1105 eurot, mis on 6,4% rohkem kui 2014. aastal samal ajal. Töötuse määr oli 2015. aasta IV kvartalis 6,4%, aasta keskmine töötuse määr oli 6,2% (2014. a 7,4%). Tööga hõivatute hinnanguline arv oli 2015. aastal 683 100, mis on 9,3% rohkem 2014. aastaga võrreldes.

1.4. Ülevaade valla üldistest arengusuundadest

Pajusi valla arengukava on dokument, mis kirjeldab valla sotsiaalmajanduslikku olukorda ning keskkonna seisundi analüüsi ja prognoosi, sätestab arengu põhisuunad ja prioriteedid, territoriaalse üldplaneeringu ja infrastruktuuri arendamise alused.

Pajusi valla arengukava aastani 2031 on ajaperioodi jaoks koostatud töödokument ning on eelnevateks perioodideks koostatud arengukavade loogiline jätk, millesse areng on teinud oma korrektiivid.

Arengukava eesmärgiks on iseseisva omavalitsusüksuse - Pajusi valla terviklik areng, valla elanike probleemide lahendamisele kaasaaitamine, investorite meelitamine valda, töökohtade arvu suurendamine, säästlik ja mõistlik majandamine.

Pajusi valla omavalitsuslik staatus kinnitati 12. detsembril 1991. aastal. Pajusi vald paikneb Jõgeva maakonna loodeosas, piirneb ida poolt Jõgeva valla, kagu poolt Puurmani valla, lõuna poolt Põltsamaa valla ning loode poolt Järvamaa Koigi ja põhjast Koeru vallaga. Valla keskus on Kalana külas, mis asub 10 km Põltsamaalt, 25 km Jõgevalt, 65 km Tartust ja 130 km Tallinnast. Pajusi valla territoorium hõlmab 232,5 km², millest 31% on haritavat maad ja 57% on metsa all. Asustustihedus 5,6 inimest km², s.o. maakonnas kõige väiksem. Vallas on 23 küla. Välja ei ole kujunenud ühte suurt keskust. Vald jaguneb kahe piirkonna, kahe endise majandikeskuse vahel – Pisisaare-Pajusi piirkond ca 600 elanikuga ja Aidu-Vägari piirkond ca 400 elanikuga. Väiksemad mõjupiirkonnad on Kalana, Arisvere, Tapiku. Valla poolitab orienteeritus kahe linna suunas – Pisisaare-Pajusi piirkond orienteerub Põltsamaa suunas, Aidu-Vägari piirkond Jõgeva suunas.

1. jaanuari 2016. aasta seisuga oli Pajusi vallas 1 302 elanikku (2000. a 1 763 elanikku). 2015. aastal sündis 10 last ja suri 16 inimest.

Pajusi valla ülesanneteks on korraldada Aidu Lasteaed - Algkooli, Pisisaare Algkooli, Pajusi Raamatukogu, Aidu Raamatukogu, Tapiku Raamatukogu, Pajusi Rahvamaja, Kütimäe kalmistu ja 2015. aastast Pisisaare Spordikeskuse ülalpidamist; vanurite hoolekannet, sotsiaalabi ja –teenuseid, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, ruumilist planeerimist, vallasest ühistransporti ja õpilasvedu, valla teede ja tänavate korrashoidu, jäätmehooldust.

Vastavalt Pajusi valla arengukavale aastani 2031 on vald seadnud eesmärgiks arendada tehnilist infrastruktuuri (veetrassid ja kanalisatsioonid, avalikud teed), kaasajastada sotsiaalset infrastruktuuri (koolid, rahvamaja, raamatukogud, spordikeskus). Neid valdkondi mõjutab vald eelkõige läbi arendustegevuse. Valla osalusega ettevõtete moodustamist kavandatud ei ole.

Valla eelarve koostamise aluseks on valla arengukava, milles kavandatud ja eelarveliste vahenditega kaetud tegevused peavad aitama saavutada püstitatud eesmärgi. Püstitatud eesmärkide suunas on valla areng 2015. aastal ka toimunud.

Tulumaksu laekumine tõusis eelneva aastaga võrreldes 7,9% võrra. Maksumaksjate arv oli keskmiselt aastas 513 (2014. a 516, 2008. a 534) ning töötuid oli 31. detsembril 2015. aastal 28 (2014. aastal 21, 2008. aastal 12). Kui 2014. aastal vähenes eelneva aastaga võrreldes vallale väga olulise mahuga maardlate kaevandamisõiguse tasu laekumine 26% võrra, siis 2015. aastal oli laekumine 2014. aastaga võrreldes 146,5% ja 2013. aastaga võrreldes 108,1%.

18. detsembril 2015 võtsid Põltsamaa Linnavolikogu ja Põltsamaa Vallavolikogu vastu otsused „Ettepanek haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamiseks”, milles otsustati teha ettepanek Pajusi vallale, Puurmani vallale, Kolga-Jaani vallale, Kõo vallale, Imavere vallale ja Koigi vallale alustada läbirääkimisi haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle, eesmärgiga moodustada 2017. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimiste ajal eelnimetatud omavalitsusüksuste põhjal koos Põltsamaa linna ja Põltsamaa vallaga üks omavalitsusüksus.

18. veebruaril 2016 võttis Pajusi Vallavolikogu vastu otsuse nõustuda haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamisega Põltsamaa Vallavolikoguga ja Põltsamaa Linnavolikoguga.

HARIDUS

Pajusi vallas töötab 2 lasteaed-alkkooli - neljaklassiline Aidu Lasteaed-Algkool ja kuueklassiline Pisisaare Algkool. Pisisaare Algkoolil oli 2015. aasta lõpus nimekirjas 26 õpilast kolmes klassikomplektis ning lasteaias 14 last. Aidu Lasteaed-Algkoolis oli 2015. aasta lõpus õpilasi nimekirjas 9 kahes klassikomplektis ning lasteaias 19 last.

2015. aasta sügisel teostas Jõgeva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond Pisisaare Algkoolis ja Aidu Lasteaed-Algkoolis haldusjärelvalvet. Järelevalve teostamise käigus kontrolliti kooli õpilaste ja lasteaialaste, sealhulgas hariduslike erivajadustega õpilaste ja laste toetamist õppe- ja kasvatustegevuses ning õppeasutuse tegevust reguleerivate õigusaktide nõuete täitmist selle osas, tugisüsteemide rakendamist õppeasutuses ja võrreldi Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastuvate andmete vastavust tegelikule olukorrale. Järelevalve tulemusena leiti, et õpilaste (sealhulgas erivajadustega) toetamine on korraldatud hästi, tugisüsteemid on rakendatud vastavalt vajadusele. HEV õpilase õppe korraldamisel on arvestatud kaasava hariduse põhimõtteid. Õpilase arengu toetamiseks kasutatakse õppe kestel kujundavat hindamist. Koolis pakutakse vastavalt vajadusele järgmisi tugiteenuseid: õpiabirühm, individuaalne õppekava, lihtsustatud õppekava, pikapäevarühm, konsultatsioonid (sealhulgas psühholoogi konsultatsioonid), arenguestlused, logopeedi teenus. Ettekirjutusi ei tehtud.

2014. aasta sügisest on Pisisaare koolis kasutusel e-päevik I-STUUDIUM.

Koolielu mitmekesistamiseks on toimunud teatrietendused koolimajas, on külastatud etendusi Põltsamaal, Tartus ja Jõgeval. Õppeaasta jooksul toimusid mitmed lasteaiarühma ja kooli ühised õppereisid. Tähistati rahvakalendritähtpäevi, osa võeti Jõgevamaa koolide vahelistest spordivõistlustest ja Meeste tantsupeost Rakveres. Traditsiooniks on kujunenud osa võtta Kuremaal toimuvast Jõgevamaa koolide kevadisest ja sügisest jooksukrossist, maakonna koolidevahelistest spordivõistlustest.

Pisisaare koolis töötavad robootikaring, kunstiring, rahva- ja orientaalantsuring, kandlering, spordiring ja (tööõpetuse) puutööring. Aidu koolis töötab arvutiring 3D printimise õpetusega, kunstiring, näitering, muusikaring.

Pidevalt on täiendatud ja kaasajastatud mõlemas koolis õppevahendite, sealjuures ka spordivahendite (suusavarustus, võimlemismatid) ja arvutite baasi. Pedagoogiline personal vastab kvalifikatsioonitingimustele ning 2015. aasta jooksul täiendati oma erialaseid teadmisi erinevatel täiendkoolitustel. Keskmiselt oli koolitusi aastas Aidu Lasteaed-Algkoolis 50 tundi ja Pisisaare Algkoolis 65 tundi töötaja kohta. Pikematel koolitustel (üle 72 tunni) käis Aidu Lasteaed-Algkoolist 4 töötajat ja Pisisaare Algkoolist 6 töötajat.

Sündivuse languse tõttu hakkab järjest vähenema laste ja noorte osakaal rahvastikus ning kasvama tööealiste ja tööeast vanemate oma. See mõjutab kõigepealt haridussfääri - toimub kooliminejate arvu vähenemine, mis seab ohtu koolide püsijäämise tulevikus. Vaatamata jätkuvale sündivuse langusele on eesmärgiks säilitada olemasolev haridusvõrk. Lastele kohapealse koolitusvõimaluse tagamine on oluline tegur hoidmaks elanikke vallas. Ka tekib kohapeal koolis käivatel lastel reeglina tugevam kodukoha tunne, mis on hiljem määravaks teguriks elukoha valikul. Tekkivas koolidevahelises konkurentsisis tuleb erilist tähelepanu pöörata kohapeal antava hariduse taseme säilitamisele ja parandamisele.

Hariduse taseme parandamisele aitab kaasa Pisisaare Algkooli ja Aidu Lasteaed-Algkooli hoonete remondi- ja ehitustööde läbiviimine. 2015. aasta suvel renoveeriti Aidu Lasteaed-Algkooli köök, paigaldati uus ja kaasaegne sisustus. Uuendati Aidu koolimaja piirdeaed, kolm treppi ja õue valmisid kaks uut liivakasti. Pisisaare kooli juurde ehitati uus puukuur, renoveeriti olemasolevat spordisaali ja värviti klassiruumid. Koolimajaga samale kinnistule ehitati 2015. a Pisisaare Spordikeskus, mille ruumides alustati kehalise kasvatuse tundide läbiviimist. 2016. aasta eelarves on Aidu Lasteaed-Algkooli juurdeehitus (saal).

Teiste omavalitsuste üldhariduslikes koolides õppis 2015. aasta lõpus 106 õpilast (2014. a 105), riigigümnaasiumites 10 õpilast (2014. a 7), kaugõppes õppis 8 täiskasvanut (2014. a 5), lasteaedades

käis 15 last (2014. a 18), muusikakoolides 11 õpilast (2014. a 12), kunstikoolides 5 õpilast (2014. a 2). Teiste omavalitsuste lapsi käis meie lasteaed-koolides aasta keskmiselt 7 last (2014. a 8).

Õpilasveoks on sõlmitud maakonna bussiliinide doteerimise lepingud OÜ Eltoriga ja AS Atko Liinidega. Arvestuse aluseks on arvestuslikud sõidukilomeetrid, mida oli 2015. aastal 425 500 km (2014. a 413 825 km).

KULTUUR

Pajusi vallas on üks rahvamaja - Pajusi Rahvamaja ning kolm raamatukogu - Aidu, Pajusi ja Tapiku Raamatukogu.

Pajusi Rahvamaja asub endises Pajusi mõisa peahoones. Pajusi Rahvamaja ruume saab kasutada konverentside, seminaride, kokkutulekute, perekondlike tähtpäevade ja teiste ürituste läbiviimiseks. Kasutada on 125-kohaline saal ja 20-kohaline baariruum, fuajee, garderoob, kööginurk ja tualettruumid. Lisaks toidunõude ja laudlinade kasutamise võimalus.

2015. aastal lammutati vana puukuur, saun ja kaev ning ehitati uus kõrvalhoone. 2016. aastaks on plaanitud garderoobi ja saali remont.

Valla kultuurikalendris on mitmed juba traditsiooniks muutunud üritused - emadepäeva, taasiseseisvumispäeva ja valla aastapäeva kontserdid, sõbrapäeva KARAOKE, jaanipäev, laste laulukonkurss, lastekaitsepäev, lastehommik, valla isetegevuslaste kontsert, Jõulumaa ning Pajusi Küla Seltsi poolt korraldatud mõisapäev ja laat. Lisaks nendele üritustele korraldati talvisel hooajal puhkeõhtuid ja neli teatri külalisetendust. Üheks meeldejäävamaks ürituseks oli endise Pajusi kolhoosi rahva üldkoosolek 01. aprillil, kus toimus Pajusi kolhoosiaja kohta välja antud raamatu tutvustus, mille kirjastamist toetas PRIA.

Juba neljandat aastat järjest korraldati Pajusi rahvamajas juulikuus Jõgevamaa harrastusnäitlejate suvekool, mis 2015. aastal lõppes lavastusega „Pajusi vaim“.

Huvialaringidest tegutsevad Aidu segaansambel, segarahvatantsurühm „Kaljaan“, Pajusi naisansambel, laulustuudio, etnotantsurühm ja harrastusnäitlejate trupp Pajusi Teater. Aidu segaansambli on täitunud 55 tegutsemisaastat ja rahvatantsurühm „Kaljaan“ sai 2015. aastal 76 aastaseks. Pajusi Teater tõi 2015.a. lavale etenduse „Püha läte“ ja 2016. aasta jaanuaris „Palju õnne argipäevaks“

Pajusis, Vägaris, Luiges, Kalanas ja Tapikul on seltside ja seltsingute eestvedamisel korraldatud mitmeid üritusi, tähistatud rahvakalendri tähtpäevi ning korraldatud ekskursioone ja teatri ühiskülastusi.

2015. aastal oli raamatukogudes kokku 635 kasutajat, külastusi elaniku kohta 10,9. 2014. aastal olid need näitajad vastavalt 647 ja 9,5. Pajusi raamatukogu külastati päevas keskmiselt 23, Aidu raamatukogu 19 ning Tapiku raamatukogu 10 korda. Maakonna keskraamatukogu peab proportsionaalselt liiga kõrgeks Tapiku, aga ka Aidu raamatukogude perioodika kojulaenutuste osakaalu, mis on peaaegu pool laenutuste üldarvust (maakonnas keskmine 21,7%). Valla raamatukogude kasutajate protsent elanikkonnast oli 2015. aastal 50,1 (maakonna keskmine 38,4%). 2015. aasta lõpus oli kolmes raamatukogus kokku 24 464 raamatut. Omavalitsus eraldas 1 valla elaniku kohta teavikute ostmiseks 9,4 eurot (maakonna keskmine 3,2 eurot). Fondi ringlus on hea Aidu raamatukogus, Pajusi ning Tapiku raamatukogudes kipuvad kogud seisma jääma.

Pajusi vallas on koduteenindatavaid Aidu raamatukogus 2 inimest, Pajusi raamatukogus 2 inimest ja Tapiku raamatukogus 1 inimene. Koduteenindatavatele osutati aasta jooksul koduteenust kokku 43 korral.

Maakonnas oli eesmärgiks võetud, et kõik maakonna rahvaraamatukogud hakkavad osutama 2015. aastast interaktiivseid teenuseid. Aruandeaastal hakkasid interaktiivseid teenuseid osutama Aidu ja Pajusi raamatukogud. Nii raamatukogu blogi kui ka sotsiaalmeediakonto haldamisega paistab maakonna tasemel silma Marje Pagi.

Tehnilised vahendid printimis- ja skaneerimisteenuse osutamiseks on olemas kõikides valla raamatukogudes. Raamatukogudes on kasutusel tarkvara RIKS. Kõigis raamatukogudes on avatud avalik

interneti punkt ja Wifi leviala. Raamatukogud täidavad ka kohaliku kultuurikeskuse funktsiooni. Mitmed üritused toimuvad koostöös kohalike koolidega ja külaseltsidega. Kokku korraldati 58 üritust ning 139 näitust ja väljapanekut. Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu tõstis esile Aidu ja Pajusi raamatukogus korraldatavate ürituste arvukust ja head taset. Tapikul on raamatukogu oluline ka külaelanike ainsa kooskäimise kohana. Projektitaotlusi toetusprogrammidest raha saamiseks Pajusi valla raamatukogud ei esitanud.

Kõikidele valla raamatukoguhoidjatele on omistatud Raamatukoguhoidja III kutsekvalifikatsioon. Valla raamatukogude osavõtt keskraamatukogu poolt korraldatavatest koolitustest on väga hea. Vabariiklikel koolitustel Pajusi valla raamatukoguhoidjad ei osalenud.

Raamatukogu nõukogusid Pajusi valla raamatukogudel ei ole.

Pajusi valla territooriumil ei ole kirikut. Vägari külas tegutseb EELK Põltsamaa koguduse pühapäevakool, mille tegevust vald toetab. Aastaid oleme toetanud EELK Põltsamaa koguduse kiriku tegevust. 2015. aastal eraldati 1 600 eurot, 2016. a eelarves on toetuseks 3 800 eurot, sh 2 000 eurot fassaadi remondiks.

SPORT

2015. aasta 30. detsembril valmis Pisisaare Kooli kinnistule spordikeskus, milles on siseväljak korvpalli, võrkpalli ja sulgpalli mängimiseks, ronimissein, jõusaal, riietusruumid, kaks sauna, nõupidamiste ruum, kohvik ja inventariruumid. Avamispidu toimus 8. jaanuaril 2016 ja 11. jaanuaril alustati treeningutega. Toimuvad ringtreening, jõusaali ringtreening, Zumba, BodyART, Boot Camp, Idla võimlemise, sulgpalli ja eakate liikumisringi treeningud. Hoone on kasutada ka koolide sporditundide läbiviimiseks.

SA Põltsamaa Sport spordikoolis käis 2015. aasta lõpus 9 õpilast. Osa võetakse Põltsamaa jõe mängudest ja teistest piirkondlikest spordiüritustest.

NOORSOOTÕ

Paljud Pajusi valla lapsed võtavad osa noorteühenduse Juventus tööst. 2015. aastal jätkus noorteühenduse Juventuse eestvedamisel koolides projekt mobiilne noortekeskus (MONO). 2015. aastal toetati noorteühendust 1 600 euroga ja 2015. a eelarvesse on planeeritud 1 600 eurot.

Juulikuus viidi läbi Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatud projekt Elu maal ja vees Pajusi valla koolide õpilased tutvuvad elusorganismide ning nende elukeskkondadega. Küllastati Tallinna Loomaaeda, Puhta vee teemaparki (Järsi) ja Jääaja Keskust (Äksi). Projekti maksumus 1476 eurot, toetus 1183 eurot, omafinantseerimine 293 eurot.

TERVISHOID

Valla elanikke teenindab perearst Külli Paal ning tema vastuvõtt toimub kahes vastuvõtupunktis: Pisisaare külas Pajusi ambulatooriumi ruumides ja Vägari perearsti vastuvõturuumis. Ambulatooriumi ruumides asub laboratoorium, hambaravi- ja füsioteraapia kabinet. Vald on aastaid (v.a 2010) toetanud perearsti Vägari vastuvõturuumi ülalpidamiskulude katmisel. 2015. aastal toetati perearsti 2 200 euroga ja 2016. a. eelarvesse on planeeritud 2 200 eurot.

SOTSIAALHOOLEKANNE

Pajusi vallal ei ole sotsiaalhoolekande asutusi. Valla territooriumil asub MTÜ Pajusi Valla Abikeskus. Sotsiaalhoolekande süsteemi korraldamine põhineb sotsiaalnõuniku, lastekaitsespetsialisti ja volikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni tööel.

Sotsiaaltoetuste ja teenuste määramise otsustab vallavalitsus igal konkreetsel juhul eraldi sõltuvalt abivajadusest. Kõiki elanikkonnale vajalikke sotsiaalhoolekandeteenuseid ei ole otstarbekas valla väiksuse tõttu oma territooriumil osutada, seetõttu tehakse sotsiaalhoolekande alast koostööd teiste omavalitsustega.

2015. aastal oli rahuldatud toimetulekutoetuste taotluste arv 84 (2014. a 78). Vajaduspõhised peretoetust maksti 2015. aastal kolmele perele kokku 14-1 korral (2014. a kahele perele kokku neljal korral). Hooldajatoetust sai 30 (2014. a 32) inimest, kellest nelja eest makstakse sotsiaalmaksu. Puudega lapse hooldajatoetuse saajaid 2015. aastal ei olnud. Koduhooldusel oli 9 (2014. a 8) inimest. Hooldekodudes, tugikodudes ja pikaraviosakondades oli osaliselt valla poolt tasustavatel kohtadel 7 (2014. a 7) inimest ning taastus- ja hooldusravitoetust maksime 2 inimesele. Lisatoetust (ravimid, keemiaravi sõidukulu, ID-kaardi taotlemiseks, hambaravi, ühiselamu üür, vanglast vabanenutele jne) maksti valla eelarvest 22 korral. Ühekordset toetust 80- aastastele ja vanematele maksti 78-1 korral (2014. a 79-1). Koolilõuna toetust saavad kõik statsionaarses õppes põhiharidust omandavad õpilased riigieelarve vahenditest. Õppevahenditoetust anti 144-le üldhariduskoolide õpilasele (2014. a 130-le). Toetust laste prillide maksumuse osaliseks kompenseerimiseks anti 16-1 korral (2014. a 18-le). Toetust eduka õppimise eest anti 62-le (2014. a 53-le) lapsele, toetust lapse sünni korral maksti 10-le perele (2014. a 8-le), matusetoetust 16-le (2014. a 13-le). Kõik eelnevalt mainitud toetused on planeeritud ka 2016. aastasse.

Erihooldekodudes on 3 inimest. Abivahendite toetust anti kolmele abivajajale.

Eeskostel olevaid täisealisi isikuid on Pajusi vallas kokku 9. Pajusi Vallavalitsus on neist 5-le täiskasvanule eestkostetasutuseks. Iga eestkostetava kohta tuleb korra aastas esitada kohtule aruanne. 2014. aastast makstakse eestkostjale korra aastas eestkostjatoetust. 2015. aastal sai eestkostjatoetust 2 inimest (2014. a 4).

2015. aastal oli ühel puudega noorel võimalus käia Põltsamaa Päevakeskuses Eesti Agrenska Fondi teenusel 4 nädalat. Vald maksis osaliselt teenuse eest ja osutas sotsiaaltranspordi teenust. Hooldaja sai hoolduskoormusest puhata.

Puudega inimeste tasuta abivahenditega varustamisel oli ja on suureks abiks MTÜ Pajusi Valla Abikeskus. Abivahendeid jagati üheksal korral. Liikumis- ja nägemispuudega isikutele väljastati 2015. aastal 13 parkimiskaarti (2014. a 7). Sotsiaaltranspordi teenust on osutatud 13-le perele ja läbiti 3747 km.

Lastega seotud probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks käib perede pidev nõustamine ja psühholoogilise abi organiseerimine. Asenduskodudes oli 2015. aastal 5 last. Neid peetakse meeles sünnipäevadel ja jõulude ajal. Kuna kõik viis last on pärit ühest perest ja laiali üle Eesti, siis kaks korda aastas korraldatakse neile kokkusaamine. Eeskostel olevaid lapsi peredes on 7. Hooldusperesid oli 2015. aastal üks ja perekonnas hooldamisel oli üks laps. 2015. aastal sai üks puudega laps tugiisiku.

MAJANDUS JA KESKKONNAKAITSE

2013. aastast alates on Jõgeva Maavalitsusega sõlmitud Hajaasustuse programmi lepinguid 33 134 eurole. Pajusi vald on eraldanud samuti 33 134 eurot ja elanikega on sõlmitud 22 lepingut. Sh. 2015. aasta jooksul on elanikega sõlmitud 9 lepingut ja lõpetati 11.

2015. aasta keskkonnavalitsuse tegevuses tuleks mainida jätkuvat osalemist Põltsamaa piirkondliku jäätmejaama haldamise korraldamises.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse 2400 euro toetusel jätkusid 2015. aasta algul Pajusi mõisapargi hooldustööd.

2015. aastal valmis lõpuks Rutikvere paisule kärestikuline kalapääs. Kogu projekti rahastus SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt 110 641 eurot.

Renoveeriti Kütimäe kalmistu värava kompleks. Maksumus 13 412 eurot.

Valla kohalike teede kogupikkus on 33,7 km. 2015. aastal tehti pindamistöid Aidu-Kose teelõigul 2300 ruutmeetrit maksumusega 12972 eurot ja Töökojateel 1200 ruutmeetrit maksumusega 7488 eurot. Tehti veel Väljataguse tee truubi vahetus. Talvine teedehooldus toimus vastavalt vajadusele, kahel korral tehti suvist teedehooldust, ühel korral tolmutõrjet ja niideti teeääri. 2016. aastal on eelarves teede renoveerimiseks 33 386 eurot.

2015. aastal valmis Pisisaare – Pajusi valla piir kergliiklustee projekt. Ehitamise rahastamiseks esitati 2016. aastal taotlus EAS-i piirkondade konkurentsivõime tugevdamise investeeringute toetuse saamiseks.

Vallal oli 2015. aasta lõpus 22 korterit, millest kõik on kinnisasjad. Üks korter on välja üürimata. 2015. aasta lõpus oli vallas viis korteriühistut. 2015. aastal uuendati Vägari külas Põdra tee 8 korterelamu katus ja alustati maja kanalisatsiooni ühendamist küla kanalisatsioonisüsteemiga. 2016. aastal on plaanis ehitada puukuur majale Kooli tee 4 Vägari külas.

1.5. Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Pajusi valla finantsjuhtimine toimub Pajusi Vallavalitsuse kaudu. Pajusi valla raamatupidamine on tsentraliseeritud. Iga iseseisva registrinumbriga asutuse vara ja kulu arvestust peetakse eraldi.

Vastuvõetud valla eelarve alusel koostatakse valla ametiasutuse ja ametiasutuse hallatavate asutuste alaeelarved, mis määravad vallaeelarvest väljastatavate vahendite mahu ja sihtotstarbe. Alaeelarved on liigendatud majandusliku sisu järgi lähtuvalt rahandusministri määrustega kehtestatud eelarveklassifikaatorist.

Valla eelarve täitmist korraldab Pajusi Vallavalitsus. Riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud raha võib kasutada ainult ettenähtud otstarbel. Ametiasutustel on õigus võtta kohustusi ainult eelarves selleks ette nähtud kulu piires. Vallaeelarve täitmisest antakse aru volikogule kord kvartalis.

Valla ametiasutuse hallatavatel asutustel pole iseseisvalt võimalik võtta laenu, ega kasutada raha, mida ei ole tema eelarves ette nähtud. Laenu ja teiste varaliste kohustuste võtmise otsustab Pajusi Vallavolikogu.

Laenulepingud on sõlmitud eurodes, seega puudub valuutarisk. Võlakoormus oli eelarve puhastulust 27,6%.

Likviidsusrisk oli kõige suurem 2009. ja 2010. aastal. 2011. aastal hakkas olukord paranema ja aasta lõpuks oli iga kohustuste euro kohta 0,46 käibevara eurot (2009. a. 0,17 ja 2010. a. 0,27) ning 2013. aasta lõpuks oli näitaja juba 6,17. 2015. aasta lõpuks oli valla likviidsus 2,32.

2. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

2.1. BILANSS

(eurodes)

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Varad		2 914 989	2 158 698
<i>Käibevara</i>		799 255	1 058 902
1. Raha ja pangakontod	2	449 137	759 816
2. Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	321 361	247 431
3. Muud nõuded ja ettemaksed	3	28 757	51 655
<i>Põhivara</i>		2 115 734	1 099 796
4. Kinnisvarainvesteeringud	5	80 032	76 091
5. Materiaalne põhivara	6	2 035 702	1 023 705
Kohustused ja netovara		2 914 989	2 158 698
<i>Lühiajalised kohustused</i>		193 300	151 188
6. Saadud maksude ettemaksed	4	18 541	22 910
7. Võlad tarnijatele	4	9 778	10 066
8. Võlad töövõtjatele	4	3 013	3 381
9. Muud kohustused ja saadud ettemaksed	4	49 592	53 109
10. Laenukohustused	8	112 376	61 722
<i>Pikaajalised kohustused</i>		627 799	240 397
11. Laenukohustused	8	627 799	240 397
<i>Netovara</i>		2 093 890	1 767 113
12. Reservid	19	1 179	1 179
13. Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	20	1 772 963	1 503 174
14. Aruandeperioodi tulem		319 748	262 760

2.2. TULEMIARUANNE

(eurodes)

	Lisa	2015	2014
Tegevustulud		2 025 571	1 595 206
1. Maksud, lõivud, trahvid	11	813 563	756 566
2. Müüidud tooted ja teenused	12	53 400	51 156
3. Saadud toetused	14	255 210	149 947
4. Muud tulud	13	903 398	637 537
Tegevuskulud		-1 701 710	-1 324 733
5. Antud toetused	15	-154 746	-108 607
6. Tööjõukulud	16	-620 199	-569 391
7. Majandamiskulud	17	-508 132	-471 740
8. Muud tegevuskulud	18	-274 162	-75 217
9. Põhivara amortisatsioon	7	-144 471	-99 778
Aruandeperioodi tegevustulem		323 861	270 473
Finantstulud ja -kulud		-4 113	-7 713
10. Intressikulu	9	-4 192	-7 763
11. Tulu hoiustelt	10	79	50
Aruandeperioodi tulem		319 748	262 760

2.3. RAHAVOOGUDE ARUANNE

(kaudsel meetodil eurodes)

	Lisa	2015	2014
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		323 861	270 473
Korrigeerimised:		291 459	131 067
<i>Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks</i>	14	-120 534	-8 306
<i>Sihtfinantseerimise põhivara soetuse</i>			
<i>käibemaksu kulu</i>	18	230 682	29 602
<i>Põhivara amortisatsioon</i>	7	144 471	99 778
<i>Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute ja</i>	13	-1 217	-5 938
<i>põhivara müügist</i>			
<i>Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks</i>	15	38 057	15 931
Korrigeeritud tegevustulem		615 320	401 540
Käibevara netomuutus	3	-57 116	-126 817
Kohustuste netomuutus (v.a intressikohustused)	4	-8 606	29 835
Kokku rahavood põhitegevusest		549 598	304 558
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse põhivara soetus (käibemaksuga)		-1 366 348	-205 074
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	14	108 871	2 222
Tasutud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	-38 057	-15 931
Laekunud põhivara (v.a finantsvarad) müügist	13	1 250	8 628
Laekunud finantstulud	10	79	50
Kokku rahavood investeerimisest		-1 294 205	-210 105
Rahavood finantseerimisest			
Saadud laenud	8	500 000	51 725
Laenude tagasimaksud	8	-61 944	-111 233
Tasutud intressid	9,4	-4 128	-7 986
Kokku rahavood finantseerimisest		433 928	-67 494
Puhas rahavoog		- 310 679	26 959
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	2	759 816	732 857
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	2	449 137	759 816
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-310 679	26 959

2.4. NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

Saldo seisuga 31.12.2013		1 504 335
Põhivara ümberhindlus		18
Aruandeaasta tulem		262 760
Saldo seisuga 31.12.2014		1 767 113
Põhivara ümberhindlus	lisa 5	7 029
Aruandeaasta tulem		319 748
Saldo seisuga 31.12.2015		2 093 890

Põhivara ümberhindlusena (sh. munitsipaliseerimine) on kajastatud 2015. aastal munitsipaliseeritud maa, mille Pajusi vald võttis esmakordselt bilanssi maa maksustamishinnaga 7 029 eurot (vt lisa 5).

2.5. EELARVE TÄITMISE ARUANNE

(eurodes)

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
	PÕHITEGEVUSE TULUD	1 564 188	1 656 965	1 825 281
30	Maksutulud	733 512	741 859	799 171
3000	Füüsilise isiku tulumaks	640 812	649 159	705 702
3030	Maamaks	92 700	92 700	93 469
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	42 000	42 000	53 091
320	Riigilõivud	2 000	2 000	5 023
3220	Laekumised haridusasutuste majandustegevusest	20 500	20 500	25 737
3221	Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest	1 500	1 500	1 410
3225	Laekumised elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevusest	18 000	18 000	19 490
	Laekumise üldvalitsemisasutuste majandustegevusest	0	0	400
3229		0	0	400
3238	Muu kaupade ja teenuste müük	0	0	1 031
3500, 352	Saadavad toetused tegevuskuludeks	128 676	134 106	134 746
352.00.17	Tasandusfond Ig 2	119 909	119 909	119 909
3500	Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	8 767	14 197	14 837
3500.00	Sihtotstarbelised toetused riigiasutustelt	6 367	8 854	8 854
3500.00.08	sh Põllumajandusministerium-PRIA	6 173	6 173	6 173
3500.00.09	Rahandusministerium	194	194	194
3500.00.14	Maavalitsused		2 487	2 487
3500.02	Toetused valitsussektorisse kuulvatelt avalik-õigusl. asutustelt		385	385
3500.03	Toetused valitsussektorisse kuulvatelt sihtasutustelt	2 400	4 778	4 778
3500.8	Muudelt residentidelt		180	820
38	Muud tegevustulud	660 000	739 000	838 273
3825	Maardlate kaevandamisõiguste tasu	651 000	730 000	824 378
382540	Laekumine vee-erikasutusest	9 000	9 000	13 889
3882	Saastetasud			6
	PÕHITEGEVUSE KULUD	1 366 595	1 419 261	1 291 616
4	Antavad toetused tegevuskuludeks	125 663	131 488	116 368
41	Sotsiaalabitoetused	66 896	72 201	59 469
4500	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	49 230	49 750	48 035
452	Mittesihtotstarbelised toetused	9 537	9 537	8 864
5, 6	Muud tegevuskulud	1 240 932	1 287 773	1 175 248
50	Personalikulud	626 910	630 924	622 423
55	Majandamiskulud	598 772	643 344	552 688
60	Muud kulud	15 250	13 505	137
	PÕHITEGEVUSE TULEM	197 593	237 704	533 665

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-819 765	-1 412 855	-1 282 400
381	Põhivara müük	0	0	1 250
15	Põhivara soetus	-976 385	-1 498 031	-1 384 095
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseering	180 985	120 637	120 443
3502.00.14	<i>Sh. Maavalitsused</i>	0	9 996	9 802
3502.03	<i>Valitsussektorisse kuuluvatelt sihtasutustelt</i>	180 985	110 641	110 641
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseering	-19 745	-30 841	-15 949
382	Finantstulud	80	80	79
65	Finantskulud	-4 700	-4 700	-4 128
	EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK +/-PUUDUJÄÄK -)	-622 172	-1175 151	-748 735
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	-62 000	438 000	438 056
20.5	Kohustuste võtmine	0	500 000	500 000
20.6	Kohustuste tasumine	-62 000	-62 000	-61 944
1001	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-684 172	-737 151	-310 679

**PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS
TEGEVUSALADE JÄRGI**

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
01111	Vallavolikogu	17 760	17 760	15 926
41	Toetused	1 560	1 560	1 560
50	Personalikulud	13 200	13 200	11 783
55	Majandamiskulud	3 000	3 000	2 583
01112	Vallavalitsus	215 618	215 618	201 884
50	Personalikulud	154 100	154 100	153 547
55	Majandamiskulud	61 368	61 368	48 235
60	Muud kulud	150	150	102
01114	Reservfond	15 000	13 255	
60	Muud kulud	15 000	13 255	
01600	Muud üldised valitsussektori teenused	7 840	7 840	7 184
45	Eraldised	7 840	7 840	7 184
01700	Valitsussektori võla teenindamine	4 700	4 700	4 128
65	Intressikulu	4 700	4 700	4 128
01	ÜLDVALITSEMINE KOKKU	260 918	259 173	229 122
04210	Maakorraldus	10 000	10 000	648
55	Majandamiskulud	10 000	10 000	648
04510	Maanteetransport	120 118	120 118	46 377
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	99 900	99 900	33 037
55	Majandamiskulud	20 218	20 218	13 340
04512	Transpordikorraldus	639	639	639
45	Eraldised	639	639	639
04	MAJANDUS KOKKU	130 757	130 757	47 664

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
05100	Jäätmekäitlus	6 058	12 153	11 029
45	Eraldised	1 058	1 058	1 041
55	Majandamiskulud	5 000	11 095	9 988
05400	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	208 865	143 021	131 120
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	180 985	110 641	104 557
45	Eraldised	0	0	35
50	Personalikulud	11 480	11 480	10 131
55	Majandamiskulud	16 400	20 900	16 397
05	KESKKONNAKAITSE KOKKU	214 923	155 174	142 149
06300	Veevarustus	53 745	63 741	24 849
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	24 000	24 000	0
45	Eraldised	29 745	39 741	24 849
06400	Tänavavalgustus	17 000	17 000	15 183
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	6 000	6 000	5 239
55	Majandamiskulud	11 000	11 000	9 944
06605	Elamu- ja kommunaalmajandus	47 600	59 852	57 845
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	12 000	13 412	13 412
45	Eraldised	2 300	2 300	2 300
50	Personalikulud	13 845	13 845	13 722
55	Majandamiskulud	19 455	30 295	28 411
06	ELAMUMAJANDUS KOKKU	118 345	140 593	97 877
07210	Üldmeditsiiniteenused	2 200	2 200	2 200
45	Eraldised	2 200	2 200	2 200
07600	Muu tervishoid	2 500	3 600	2 600
45	Eraldised	1 500	2 600	2 600
55	Majandamiskulud	1 000	1 000	0
07	TERVISHOID KOKKU	4 700	5 800	4 800
08102	Sportitegevus	611 139	1 200 278	1 196 855
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	600 000	1 174 500	1 174 311
41	Toetused	0	125	125
50	Personalikulu	2 238	6 252	5 599
55	Majandamiskulud	8 901	19 401	16 820
08103	Puhkepargid	7 600	7 600	661
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	6 000	6 000	0
55	Majandamiskulud	1 600	1 600	661
08105	Laste muusika- ja kunstikoolid	25 000	28 000	28 016
55	Majandamiskulud	25 000	28 000	28 016
08106	Laste huvialamajad	5 000	2 000	749
55	Majanduskulud	5 000	2 000	749
08107	Noorsootöö	2 590	3 773	2 045
45	Eraldised	390	390	0
55	Majandamiskulud	2 200	3 383	2 045
08109	Vaba aja üritused	1 760	2 290	1 491
45	Eraldised	0	200	200
55	Majandamiskulud	1 760	2 090	1 291
08201	Pajusi Raamatukogu	18 075	18 075	17 027
50	Personalikulud	11 310	11 310	11 310
55	Majandamiskulud	6 765	6 765	5 717

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
08201	Aidu Raamatukogu	18 373	18 373	17 819
50	Personalikulud	11 310	11 310	11 310
55	Majandamiskulud	7 063	7 063	6 509
08201	Tapiku Raamatukogu	23 782	23 782	12 868
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	10 000	10 000	0
50	Personalikulud	8 480	8 480	8 480
55	Majandamiskulud	5 302	5 302	4 388
08202	Rahvamaja	77 917	82 282	76 882
15	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	22 500	18 387	18 386
50	Personalikulud	41 480	41 480	36 082
55	Majandamiskulud	13 937	22 415	22 414
08203	Muuseumid	630	630	630
55	Majandamiskulud	630	630	630
08208	Kultuuriüritused	22 295	23 000	20 844
45	Eraldised	11 100	11 420	11 320
55	Majandamiskulud	11 195	11 580	9 524
08209	Seltsitegevus	18 240	18 240	16 536
45	Eraldised	15 940	15 940	14 680
55	Majandamiskulud	2 300	2 300	1 856
08400	Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	1 800	1 800	1 800
45	Eraldised	1 800	1 800	1 800
08	KULTUUR KOKKU	834 201	1 430 123	1 394 223
09110	Eelharidus- teistele KOV	60 000	60 000	46 333
55	Majandamiskulud	60 000	60 000	46 333
09110	Aidu Lasteaed-Algkool	208 182	211 182	211 060
50	lasteaed – personalikulud	27 830	27 830	27 829
09210	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	15 000	11 091	11 090
50	Personalikulud	81 950	81 950	81 950
55	Majandamiskulud	46 392	53 301	53 181
09212	põhihariduse otsekulu- personalikukulud	37 010	37 010	37 010
09110	Pisisaare Algkool	260 777	283 072	278 895
50	lasteaed – personalikulud	27 830	27 830	27 830
09210	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	0	24 100	24 062
50	Personalikulud	112 187	112 187	112 187
55	Majandamiskulud	57 740	55 935	51 799
09212	põhihariduse otsekulu- personalikukulud	63 020	63 020	63 017
09212	Põhihariduse otsekulu- teistele KOV	95 000	95 000	92 143
55	Majandamiskulud	95 000	95 000	92 143
09213	Üldkeskhariduse otsekulu	19 000	19 000	18 936
45	Eraldised	1 000	1 000	1 000
55	Majandamiskulud	18 000	18 000	17 936
09600	Koolitransport	30 000	30 000	27 127
55	Majandamiskulud	30 000	30 000	27 127
09601	Koolitoit	4 641	4 641	4 641
45	Eraldised	4 641	4 641	4 641
09	HARIDUS KOKKU	677 600	702 895	679 135

Klassifikaatori tunnus	Klassifikaatori nimetus	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	36 090	36 090	28 460
41	Sotsiaaltoetused	21 450	21 450	16 162
50	Personalikulud	9 640	9 640	8 534
55	Majandamiskulud	5 000	5 000	3 764
10200	Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	30 000	25 000	21 362
55	Majanduskulud	30 000	25 000	21 362
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	25 659	27 996	18 851
41	Sotsiaaltoetused	21 987	22 167	16 547
50	Personalikulud	0	0	2 103
55	Majandamiskulud	3 672	5 829	201
10700	Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	4 910	4 910	3 226
45	Eraldised	3 000	3 000	3 000
55	Majandamiskulud	1 910	1 910	226
10701	Riiklik toimetulekutoetus	13 522	13 522	12 327
41	Sotsiaaltoetused	10 199	10 199	10 172
55	Majandamiskulud	3 323	3 323	2 155
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	11 700	16 700	14 903
41	Sotsiaaltoetused	11 700	16 700	14 903
10900	Muu sotsiaalne kaitse	4 100	4 100	1 689
55	Majandamiskulud	4 000	4 000	1 654
60	Muud kulud	100	100	35
10	SOTSIAALNE KAITSE KOKKU	125 981	128 318	100 818
	PÕHITEGEVUSE KULUD JA INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	2 367 425	2 952 833	2 695 788

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ning see ei ole finantsaruannetega võrreldav (vt ka lisa 1).

Eelarve täitmise aruannet selgitab raamatupidamise aastaaruande osa 2.8. Selgitused eelarve täitmise aruande juurde.

2.6. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist.

Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse rahana kassas olevat sularaha ning pankades olevaid arvelduskontode jääke ja lühiajalisi tähtajalisi deposiite.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte, mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida aruandekohustuslane ega ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulereeritud kulum ja võimalikud allahindlused) analoogiliselt materiaalse põhivara kajastamisele.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 2 000 eurot.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikkude eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumini normi.

Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v.a soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulereeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumini arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumini norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikkudest elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasuliku elueaga komponentidest, mille soetusmaksumust on võimalik usaldusväärset hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele.

Uue põhivara kulumi normid aastast on põhivara gruppidele järgmised:

- Hooned ja rajatised 2-10 %
- Masinad ja seadmed 5-20 %
- Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika 30 %
- Muu inventar, tööriistad ja sisseseade 10 %

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Ümberhindlus

Ümberhindluses kajastatakse aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud võlaõigusseaduse alusel seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda.

Turuhinna puudumise korral on teistelt avaliku sektori üksustelt saadud põhivara lubatud erandjuhul võtta arvele ka üleandja bilansilises jääkmaksumuses (vt riigi raamatupidamise üldeeskiri § 18).

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi maksed jagatakse kohustust vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendi maksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva tekkinud kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad aruandekohustuslase senisest tegevuspraktikast ning mille suurus saab usaldusväärselt hinnata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhtkonna hinnangust ja kogemustest.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille kohustusena realiseerumise tõenäosus on alla 50%, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Finantskohustused

Finantskohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses. Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna tulemiaruaruande kirjel „Intressitulu ja -kulu” Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise korral kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, saadud sihtfinantseerimine aga kajastatakse samal ajal kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumuleeritud tulemist eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Lõivutulu kajastatakse lõivuga maksustatud toimingute päeval. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Pajusi valla volikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, ning nende isikute lähisugulased, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Sularaha	389	143
Arvelduskontod pankades eelarvelised		
AS SEB	100 574	748 868
Danske Pank	346 936	3 665
Swedbank	698	6 600
SEB KOV eluasemefond	295	295
SEB KOV omandireformi reservfond	245	245
Raha ja selle ekvivalendid	449 137	759 816

Lisa 3. Nõuded

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Maksunõuded	321 361	247 431
<i>Lühiajalised maksunõuded</i>	<i>321 361</i>	<i>247 431</i>
Sh. üksikisiku tulumaksu nõuded	78 106	63 966
Nõuded loodusressursside kasutamisest	243 255	183 465
Muud nõuded	28 757	51 655
Sh. nõuded ostjate vastu	7 063	4 508
<i>Sh. lapsevanemad ja personal (toitlustamine)</i>	<i>1 494</i>	<i>1 091</i>
<i>kommunaalkulud</i>	<i>8 210</i>	<i>8 596</i>
<i>muud teenused</i>	<i>1 390</i>	<i>305</i>
<i>Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded ostjate vastu</i>	<i>-4 031</i>	<i>-5 484</i>
Ettemakstud sihtfinantseerimine (vt lisa 15)	5 497	27 605
Saamata põhivara sihtfinantseerimine	0	6 084
Ettemaksukonto	16 197	12 164
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	0	1 294
<i>Sh. teenuste eest</i>	<i>0</i>	<i>1 294</i>
Võlanõuded	8 140	8 247
<i>Sh. OÜ Vägari Elamu pankrot</i>	<i>7 859</i>	<i>7 966</i>
<i>muud võlanõuded</i>	<i>281</i>	<i>281</i>
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud võlanõuded	-8 140	-8 247

Füüsilise isiku tulumaksu, maamaksu ja loodusressursside kasutamise tasusid kogub Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid omavalitsusele üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu- ja Tolliameti poolt esitatud teatistele.

2015. aasta ettemakstud sihtfinantseerimise all on kajastatud hajaasustuse veeprogrammi lepingulised maksed lõpetamata töödele.

Lisa 4. Kohustused

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Maamaksu ettemaksed	205	457
Maavara ettemaksed	18 336	22 453
Võlad hankijatele	9 778	10 066
Sh. toodete ja teenuste eest	9 778	10 066
Kohustused töövõtjatele	3 013	3 381
Sh. puhkusetasude kohustus	3 013	3 381
Muud kohustused	49 592	53 109
Maksukohustused töötasudelt	38 266	35 676
<i>Sh. sotsiaalmaksu kohustus</i>	<i>23 411</i>	<i>21 300</i>
<i>Üksikisiku tulumaksu kohustus</i>	<i>12 053</i>	<i>11 443</i>
<i>Töötuskindlustusmakse kohustus</i>	<i>1 570</i>	<i>1 750</i>
<i>Kogumispensioni maksete kohustus</i>	<i>1 194</i>	<i>1 053</i>
<i>Erisoodustuste tulumaksu kohustus</i>	<i>38</i>	<i>130</i>
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	10 452	16 557
Intressikohustused pangalaenudelt	874	810
Muud kohustused	0	66

Kõige suurem võlg hankijatele seisuga 31.12.2015. a oli 4 176 eurot AS-le Eesti Energia detsembrikuu elektrilevi ja elektrienergia eest ning 1225 eurot Põltsamaa Greid OÜ-le Põdra tee 8 kanalisatsiooni ehitustööde eest. Ülejäänud võlad 4 377 eurot 27-le firmale olid üldjuhul arved detsembrikuu teenuste eest.

Seisuga 31.12.2015 sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksete all on näidatud Jõgeva Maavalitsuselt saadud 9 812 eurot (31.12.2014. a. 15 987 eurot) toetust hajaasustuse programmile ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsilt 640 eurot (31.12.2014. a. 570 eurot) laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivide kulude katmiseks.

Lisa 5. Kinnisvarainvesteeringud 2015. a

(eurodes)

Soetusmaksumus 31.12.2014	83 960
Akumuleeritud kulum	-7 869
Jääkväärtus 31.12.2014	76 091
Ümberhindlus	7 029
Müük	-33
Arvestatud amortisatsioon (vt lisa 7)	-3 055
Soetusmaksumus 31.12.2015	90 956
Akumuleeritud kulum	-10 924
Jääkväärtus 31.12.2015	80 032

	2015	2014
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt	3 429	3 308
Kinnisvarainvesteeringute halduskulud	17 679	12 625

Kinnisvarainvesteeringud aastalõpu seisuga on korteriomandid Vägaris Kooli tee 4 korterid 1,2,3,5,9,11,14,15,18; Kooli tee 2 korterid 11,13,17,18; Põdra tee 8-3 ja Pisisaare Kase põik 7-4,13; Kase tee 1-3,18. 2015. aastal müüdi Kase tee 3-3.

Ümberhindluse all kajastub esmakordselt bilanssi võetud Pisisaare külas oleva Pisi kü munitsipaliseeritud maa .

Lisa 6. Materiaalne põhivara 2015. a

(eurodes)

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2014	26 505	1 390 622	127 283	22 880	62 907	1 630 197
Akumuleeritud kulum	0	-531 549	-60 665	-14 278	0	-606 492
Jääkväärtus 31.12.2014	26 505	859 073	66 618	8 602	62 907	1 023 705
Soetused ja parendused	0	32 593	9 242	19 545	1 092 033	1 153 413
Amortisatsioon (vt lisa 7)	0	-75 399	-16 272	-1 056	0	-92 727
Ümberklassifitseerimine	0	1 086 511	0	32 576	-1 119 087	0
Allahindlus	0	0	0	0	-5 668	-5 668
Üle antud vara	0	-66 085	0	0	0	-66 085
Üle antud vara amortisatsioon	0	23 064	0	0	0	23 064
Müük	0	0	-5 200	0	0	-5 200
Müüdüd vara amortisatsioon	0	0	5 200	0	0	5 200
Soetusmaksumus 31.12.2015	26 505	2 443 641	131 325	75 001	30 185	2 706 657
Akumuleeritud kulum	0	-583 884	-71 737	-15 334	0	-670 955
Jääkväärtus 31.12.2015	26 505	1 859 757	59 588	59 667	30 185	2 035 702

Lõpetamata tööde alt on ümberklassifitseeritud hoonete alla Pajusi Rahvamaja kuur väärtusega 20 002 eurot, Pisisaare Algkooli kuur väärtusega 20 052 eurot, Pisisaare spordikeskus väärtusega 951 556 eurot ja rajatiste alla Rutikvere paisu kalapääs 94 901 eurot ning muu põhivara alla Pisisaare spordikeskuse

sisustust 32 576 eurot. Allahindlus 5668 euro väärtuses on Pisisaare spordikeskuse väheväärtuslik inventar.

Üle antud vara all kajastuvad 2007. ja 2008. aastal KIK-i projekti kaudu elanike kinnistutele tehtud ja kinnistu omanikele üle antud 31 puurkaevu.

Materiaalse põhivara tabelis on näidatud soetusmaksumusega 31.12.2015 seisuga 112 000 eurot vara, mis on amortiseerunud aga veel kasutuses. Rajatise on 38 197 eurot, masinaid ja seadmeid 60 991 eurot ning muud põhivara 12 812 eurot.

2015. aastal müüdi sõiduauto Peugeot.

Lisa 7. Põhivara amortisatsioon ja allahindlused

(eurodes)

	2015	2014
Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioon (vt lisa 5)	-3 055	-1 403
Materiaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlus (vt lisa 6)	-98 395	-98 375
Tasuta üle antud vara jääkväärtus (vt lisa 6)	-43 021	0
Kokku	-144 471	-99 778

Lisa 8. Laenukohustused

Laenu andja (eurodes)	Võetud	Tähtaeg	Lepin- gu summa	Alus- valuut a	Intress aastas	Lühiajalised kohustused 31.12.2015	Pikaajalised kohustused 31.12.2015
Danske Bank	30.09.2004	29.09.2016	153 388	EUR	EURIBOR+0,8	11 933	0
SA KIK	22.02.2012	27.08.2031	180 000	EUR	EURIBOR+1	10 000	150 000
Swedbank	17.11.2014	23.10.2017	113 314	EUR	EURIBOR+1,9	36 871	31 371
Danske Bank	07.12.2015	15.04.2025	500 000	EUR	EURIBOR+0,7	53 572	446 428
Kokku						112 376	627 799

Pangalaenude tagatiseks on eelarvetulud.

Laenukohustused 31.12.2014 (eurodes)	Tähtaega kuni 1 aasta	Tähtaeg 1-2 aastat	Tähtaeg 2-3 aastat	Tähtaega 3-4 aastat	Tähtaeg 4-5 aastat	Tähtaeg üle 5 aasta	Kokku
Danske Bank	15 608	12 110	0	0	0	0	27 718
Swedbank	36 114	36 905	31 382	0	0	0	104 401
SA KIK	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	120 000	170 000
Kokku	61 722	59 015	41 382	10 000	10 000	120 000	302 119

2015. aastal tasutud pangalaenud 61 944 eurot (2014. aastal 59 508 eurot).

2015. aastal võetud pangalaen Danske Bank'ist 500 000 eurot.

Laenukohustused 31.12.2015 (eurodes)	Tähtaega kuni 1 aasta	Tähtaeg 1-2 aastat	Tähtaeg 2-3 aastat	Tähtaega 3-4 aastat	Tähtaeg 4-5 aastat	Tähtaeg üle 5 aasta	Kokku
Danske Bank	65 505	53 572	53 572	53 572	53 572	232 140	511 933
Swedbank	36 871	31 371	0	0	0	0	68 242
SA KIK	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	110 000	160 000
Kokku	112 376	94 943	63 572	63 572	63 572	342 140	740 175

Lisa 9. Kulud laenukohustustelt

(eurodes)

	2015	2014
Intressikulu laenudelt		
Danske Bank	552	433
Swedbank	1 791	4 902
SA KIK	1 849	2 428
Kokku	4 192	7 763

Lisa 10. Tulu hoiustelt

(eurodes)

	2015	2014
Pank		
AS SEB	79	48
Swedbank	0	1
Danske Bank	0	1
Kokku	79	50

Lisa 11. Maksud, lõivud, trahvid

(eurodes)

	2015	2014
Tulumaks füüsilise isiku tulult	719 842	663 096
Maamaks	93 721	93 470
KOKKU maksud, lõivud, trahvid	813 563	756 566

Lisa 12. Müüdnud tooted ja teenused

(eurodes)

	2015	2014
Riigilõiv ehitusloa väljastamise eest	4 729	3 742
Riigilõiv kasutusloa väljastamise eest	294	414
Muud riigilõivud	0	78
Tulud koolitusteenuste osutamisest	2 639	2 905
Tulud lasteasutuse kohatasust	14 927	15 437
Tasu toitlustamiskuludeks	8 244	7 190
Õppekava välisest tegevusest saadav tulu	330	752
Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest	800	0
Rahvamaja tasulised teenused	1 410	1 211
Elamute ja korterite üür	3 556	3 462
Tulu elektrienergia müügist	931	1 739
Tulu vee- ja kanalisatsiooniteenustest	2 566	2 581
Tulu soojuse ja kütte müügist	10 527	10 210
Muu tulu komm. majandusest (prügivedu)	1 416	806
Tulud üldvalitsemisest	0	573
Muu teenuste müük	1 031	56
KOKKU müüdnud tooted ja teenused	53 400	51 156

Lisa 13. Muud tulud

(eurodes)

	2015	2014
Tulu kinnisvarainvesteeringute müügist	750	8 628
Kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus (lisa 5)	-33	-2 690
Masinate müügitulu	500	0
Maardlate kaevandamisõiguse tasu	895 206	618 035
Tasu vee erikasutusest	6 968	13 488
Saastetasu	7	76
KOKKU muud tulud	903 398	637 537

Lisa 14. Saadud toetused

(eurodes)

Saadud toetused	2015	2014
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	8 594	23 703
<i>Sh Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt valla teedele</i>	0	17 653
<i>KIK-lt loodushoiutöödeks Pajusi pargis</i>	2 400	803
<i>Maavalitsuselt lapsehoiuteenusteks</i>	2 157	1 101
<i>Hariduse Infotehnoloogia SA- huvitegevuse seadmed</i>	1 195	0
<i>KIK-lt 2015 projektile „Elu maal ja vees“ / 2014 „Pisisaare AK ja Aidu LAK loodusnädal“</i>	1 183	1 828
<i>Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts- tantsupidu</i>	570	600
<i>Eesti Kultuurkapitalilt – Jänkumaa 185, suvelavastus260</i>	385	0
<i>Jõgeva Maavalitsuselt - tervisepäevad</i>	330	0
<i>Rahandusministeeriumilt õppelaenu kustutamiseks</i>	194	188
<i>Lastekaitse Liit – jõulutunneli sihtstipendium</i>	180	0
<i>Eesti Kultuurkapitalilt Kaljaani juubeliks</i>	0	380
<i>Eesti Kultuurkapitalilt suvelavastusele</i>	0	380
<i>Eesti Kultuurkapitalilt Kaljaani kaabud</i>	0	270
<i>Sotsiaalministeeriumilt matusetootus</i>	0	192
<i>Jõgeva Maavalitsuselt laulupeo transpordikompensatsioon</i>	0	192
<i>Jõgevamaa OVL - lasteaedade spordipäev</i>	0	116
Välisabi tegevuskuludeks	4 938	3 699
<i>Sh PRIA-lt 2015 raamatud Pajusi hariduselu ja Pajusi kolhoosi aeg/ 2014 „Mõis meenutab ja kuulatab...“</i>	4 938	3 699
Välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks	1 235	925
<i>Sh PRIA-lt 2015 raamatud Pajusi hariduselu ja Pajusi kolhoosi aeg / 2014 „Mõis meenutab ja kuulatab...“</i>	1 235	925
Kodumaise sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetamiseks	15 977	8 306
<i>Hajaasustuse veeprogramm</i>	15 977	8 306
Välismaine sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetamiseks	104 557	0
<i>Sh. KIK-lt</i>	104 557	0
Riigieelarvest kohaliku omavalitsuse eelarve tasandusfondi	119 909	113 314
<i>Sh. Hariduskulu toetuseks</i>	94 624	96 186
<i>Toimetulekutoetus, sotsiaaltoetuste ja teenuste korraldamine</i>	6 577	14 152
<i>Valla teede korrashoiuks</i>	17 571	0
<i>Muu</i>	1 137	2 976
KOKKU toetused	255 210	149 947

Lisa 15. Antud toetused

(eurodes)

	2015	2014
Peretoetused	4 607	2 578
Toimetulekutoetus	10 172	10 198
Puudega inimese toetused	10 356	12 352
Õppetoetused (sh. toitlustustoetused)	10 910	8 110
Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks	5 857	4 755
Muud sotsiaaltoetused abivajavatele isikutele	16 203	9 851
Preemiad ja stipendiumid	1 685	2 130
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	48 035	33 963
<i>Sh. Põltsamaa Vallavara OÜ</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
<i>MTÜ Pajusi Küla Selts</i>	<i>12 500</i>	<i>3 000</i>
<i>MTÜ Vägari</i>	<i>3 710</i>	<i>2 900</i>
<i>MTÜ Pajusi Valla Abikeskus</i>	<i>3 000</i>	<i>1 000</i>
<i>Luige Mõisa Seltsing</i>	<i>2 850</i>	<i>200</i>
<i>Korteriühistud</i>	<i>2 300</i>	<i>2 301</i>
<i>Perearst Külli Paal</i>	<i>2 200</i>	<i>2 200</i>
<i>Talu aja Kaja</i>	<i>2 000</i>	<i>0</i>
<i>EELK Põltsamaa Niguliste Kogudus</i>	<i>1 800</i>	<i>1 600</i>
<i>NÜ Juventus</i>	<i>1 600</i>	<i>1 600</i>
<i>SA Põltsamaa Tervis</i>	<i>1 500</i>	<i>1 000</i>
<i>MTÜ Põltsamaa Tehnikaspordiklubi</i>	<i>1 100</i>	<i>1 000</i>
<i>Põltsamaa Ühisgümnaasium</i>	<i>1 000</i>	<i>0</i>
<i>MTÜ Kalana laste vanemad</i>	<i>650</i>	<i>1 380</i>
<i>Tapiku Küla Seltsing</i>	<i>500</i>	<i>1 550</i>
<i>MTÜ Jõgevamaa Represseeritud</i>	<i>400</i>	<i>0</i>
<i>Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda</i>	<i>320</i>	<i>320</i>
<i>Paalakalda OÜ</i>	<i>320</i>	<i>0</i>
<i>Eesti Sumoliit</i>	<i>200</i>	<i>0</i>
<i>Jõgeva Vabadusvõitlejate Ühendus</i>	<i>50</i>	<i>32</i>
<i>Põltsamaa Linnavalitsus</i>	<i>35</i>	<i>0</i>
<i>Undruk</i>	<i>0</i>	<i>1 500</i>
<i>MTÜ Neli ja Enam</i>	<i>0</i>	<i>600</i>
<i>MTÜ FreeStart Matka- ja spordiklubi</i>	<i>0</i>	<i>500</i>
<i>Tapiku mõis</i>	<i>0</i>	<i>500</i>
<i>Viljandi muuseum</i>	<i>0</i>	<i>400</i>
<i>projekt „Sõna ja teoga“</i>	<i>0</i>	<i>380</i>
Kodumaine sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetuseks	15 977	8 306
<i>Hajaasustuse veeprogramm</i>	<i>15 977</i>	<i>8 306</i>
Kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	17 076	7 625
<i>Sh. Hajaasustuse veeprogrammi valla osalus</i>	<i>15 976</i>	<i>7 625</i>
<i>SA Põltsamaa Tervis - esmatasandi tervisekeskuse I etapp</i>	<i>1 100</i>	<i>0</i>
Välisabi kaasfinantseerimine põhivara soetuseks	5 004	0
<i>Põltsamaa Vallavarale purgla</i>	<i>5 004</i>	<i>0</i>
Liikmemaksud	8 864	8 739
<i>Sh. MTÜ Jõgevamaa Omavalitsuste Liit</i>	<i>5 316</i>	<i>5 322</i>
<i>MTÜ Eesti Maaomavalitsuste Liit</i>	<i>1 618</i>	<i>1 471</i>
<i>MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus</i>	<i>1 041</i>	<i>1 057</i>
<i>MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus</i>	<i>639</i>	<i>639</i>
<i>MTÜ Jõgevamaa Koostöökoda</i>	<i>250</i>	<i>250</i>
KOKKU toetused	154 746	108 607

Lisa 16. Tööjõukulud

(eurodes)

Tegevusala	2015		2014	
	Töötajate keskmine arv	Töötasu-kulu	Töötajate keskmine arv	Töötasu-kulu
Volikogu	0,00	8 848	0,00	8 723
Valitsus	8,50	110 370	8,49	112 236
Keskkonnakaitse	1,00	7 316	0,53	4 349
Kommunaalmajandus	1,90	10 151	1,90	8 793
Sportitegevus	0,48	4 347	0,25	1 560
Raamatukogud	2,75	23 272	2,75	17 190
Rahvamaja	2,20	25 618	2,08	22 377
Muu kultuur	0,00	0	0,00	1 300
Lasteaia õpetajad	4,00	43 053	4,00	37 672
Lasteaed-alkkoolid	16,66	145 792	16,82	134 593
Põhihariduse õpetajad	6,11	76 259	5,77	68 665
Sotsiaalne kaitse	1,00	7 812	1,15	6 816
Kokku	44,60	462 838	43,74	424 274

Töötasude kuludesse on arvestatud ka puhkusereservi muutus. Ajutiste töölepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste töölepingute alusel on arvestatud töötasu 2015. aastal 7 915 eurot ja 2014. aastal 8 057 eurot. Töötajate arvu ei ole näidatud ka volikogu ja vallavalitsuse tööst osavõtu tasude puhul.

	2015	2014
Töötasukulud	462 838	424 274
Erisoodustused – sh. õppelaenu tasumine	422	501
Sotsiaalmaks töötasudelt	152 857	140 072
Töötuskindlustuse makse	3 643	4 151
Maksud erisoodustustelt	439	393
KOKKU tööjõukulud	620 199	569 391

Lisa 17. Majandamiskulud

(eurodes)

	2015	2014
Administreerimiskulud	17 264	20 727
Lähetuskulud	187	0
Koolituskulud	10 622	8 049
Koolituskulud riigieelarvelisest haridustoetusest	1 706	1 443
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	91 332	81 182
Rajatiste majandamiskulud	34 356	31 226
Sõidukite majandamiskulud	21 031	18 889
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	11 712	11 829
Inventari majandamiskulud	14 823	8 734
Masinate ja seadmete majandamiskulud	190	739
Toiduained	16 754	15 238
Meditsiini- ja hügieenikulud	1 271	747
Teavikud (raamatud raamatukogudesse)	5 400	4 900
Õppevahendite kulud	13 270	8 197
Koolitusteenused	143 556	125 572
Lasteaiateenused	46 584	47 466
Tugispetsialisti teenused	1 668	0
Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	16 458	27 961

Sotsiaalteenused	23 338	26 632
Eri- ja vormiriietus	107	522
Mitmesugused majanduskulud (sh. transporditeenused)	36 503	31 687
KOKKU majandamiskulud	508 132	471 740

Lisa 18. Muud tegevuskulud

(eurodes)

	2015	2014
Käibemaksukulu tegevuskuludelt	44 667	45 322
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	230 682	29 602
Käibemaks riigieelarvelisest haridustoetusest koolituskuludelt	77	34
Käibemaks riigieelarvelisest haridustoetusest õppevahendite kuludelt	160	186
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-1 561	-81
Maksuintressid	0	13
Riigilõivud jm. maksunõuded	137	141
KOKKU muud tegevuse kulud	274 162	75 217

Lisa 19. Reservid

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Kassareserv	639	639
Omandireformi reserv	245	245
Muud reservid	295	295
Kokku	1 179	1 179

Lisa 20. Akumuleeritud tulem

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Eelmise aruandeaasta akumuleeritud tulem	1 503 174	1 099 174
Eelmise aruandeaasta tulem	262 760	403 982
Ümberhindluse tulem (vt lisa 5, 6)	7 029	18
Kokku	1 772 963	1 503 174

Lisa 21. Bilansivälised varad

(eurodes)

	2015	2014
Väheväärtusliku vara maksumus	133 501	118 363
Raamatud raamatukogudes	111 110	103 401

Lisa 22. Kasutusrendile võetud varad

(eurodes)

	Transpordi- vahendid 2015	Transpordi- vahendid 2014
Rendikulu kasutusrendilepingutelt	2021	0
Rendikulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel	31.12.2015	31.12.2014
Järgmisel majandusaastal	862	0

Lisa 23. Tehingud seotud osapooltega

Pajusi valla majandusaasta aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks volikogu ja valitsuse liikmed ning nende isikute lähisugulased ja nendega seotud ettevõtted ja asutused.

Mittetulundusühinguga Pajusi Küla Selts (juhatusse kuulub volikogu esimees ja kolm volikogu liiget) oli sõlmitud 20.02.2015 koostööleping kehtivusega kuni 31.12.2015 seltsi tegevuse toetamiseks 4 000 euroga (2014. a 3 000 eurot) ja valla vastlapäeva korraldamiseks 1 500 eurot, 22.07.2015 koostööleping mõisapäeva korraldamiseks 4000 eurot ning 21.08.2015 koostööleping rehepeksupäeva korraldamiseks 3 000 eurot. Kokku 12 500 eurot.

Vallavolikogu liikme abikaasa Perearst Külli Paaliga oli sõlmitud 11.11.2015 koostööleping kehtivusega kuni 31.12.2015 perearsti tegevuse toetamiseks 2 200 euroga (2014. a 2 200 eurot).

Mittetulundusühinguga Vägari (juhatusse kuulub üks volikogu liige) oli sõlmitud 19.02.2015 ja koostööleping kehtivusega kuni 31.12.2015 ühingu tegevuse toetamiseks 3 710 euroga (2014. a. 2 900 eurot).

Luige Mõisa Seltsinguga (seltsingu liikmeks on üks volikogu liige) oli sõlmitud 21.04.2015 ja 10.07.2015 koostööleping kehtivusega kuni 31.12.2015 ühingu tegevuse toetamiseks ja lasteetenduse korraldamiseks kokku 2 850 eurot (2014. a. 200 eurot).

2.7. RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE

(eurodes)

Kuupäev	Vallavalitsuse korralduse nr	Eelarve klassifikaatori tunnus	Kellele ja otstarve	Summa
23.01.2015		01114	Kokku reservfondi eelarve	15 000
22.06.2015	163	07600	SA-le Põltsamaa Tervis tervisekeskuste investeringute meetmest rahastuse saamiseks eeltaotluse koostamiseks.	1 100
20.07.2015	170	08208	Paalakalda OÜ-le toetus ürituse „Õdus õhtupoolik lõõtspillimuusikaga“ korraldamiseks.	320
07.08.2015	181	08109	Eesti Sumoliidule toetus Kai Pähkli osalemiskulude katmiseks Jaapanis toimuvatel sumo XX maailmameistrivõistlustel.	200
07.09.2015	194	08102	MM võistlustel Eesti sumokoondise koosseisus häid sportlikke tulemusi saavutanud Kai Pähkli treeneri rahaliseks tunnustamiseks.	125
			Kokku eraldatud reservfondist	1 745
			Reservfondi jääk	13 255

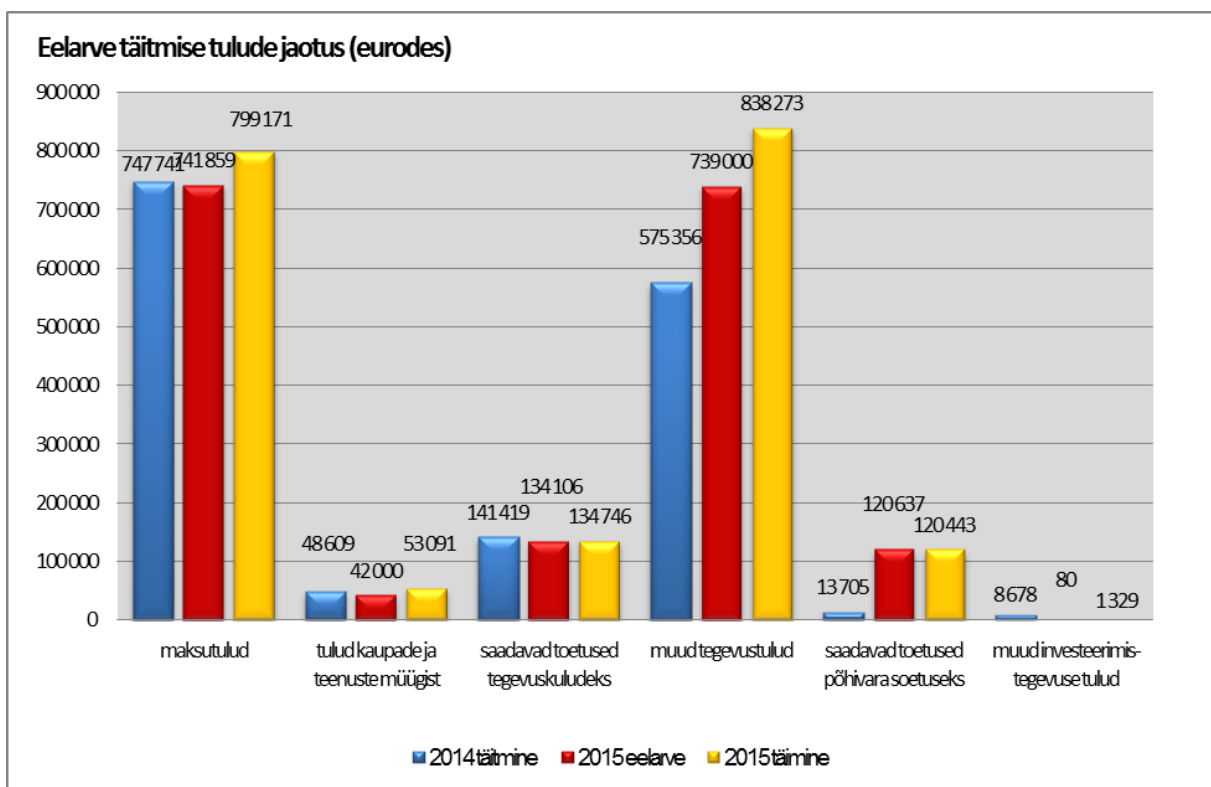

2.8. SELGITUSED EELARVE TÄITMISE ARUANDE JUURDE

Pajusi valla eelarve täitmise aruandes ja tulemiaruanandes esitatud andmed ei ole arvestuspõhimõtete erinevuse tõttu võrreldavad. Eelarve täitmise aruanne koostatakse kassapõhisel ja tulemiaruanne tekkepõhisel printsiibil.

Pajusi valla 2015. aasta eelarve võeti vastu 22. jaanuaril 2015. aastal määrusega nr 13. Pajusi Vallavolikogu poolt kinnitatud Pajusi valla 2015. aasta esialgse eelarve põhitegevuse tulude kogumaht oli 1 564 188 eurot ja põhitegevuse kulude kogumaht 1 366 595 eurot, investeerimistegevus kokku -819 765 eurot ja finantseerimistegevus kokku -62 000 eurot ning likviidsete varade muutus -684 172 eurot.

2015. aastal võeti vastu volikogu poolt kolm lisaelarvet, millega suurendati põhitegevuse tulusid 92 777 euro võrra, s.o. 5.9% võrra. Põhitegevuse kulude maht suurenes lisaelarvetega 52 666 euro võrra. Investeerimistegevuse muutus lisaelarvetega -593 090 eurot. Suurenesid põhivara soetused 521 646 euro võrra (Pisisaare spordikeskus, Pisisaare AK kõrvalhoone). Põhivara soetuseks antav sihtfinantseering suurenes 11 096 euro võrra (Hajaasustuse programm ja SA Põltsamaa Tervis) ja saadav sihtfinantseering vähenes 70 344 euro võrra (Rutikvere kalapääs).

2015. aasta põhitegevuse tulude eelarve täitmine oli 1 825 281 eurot, s.o 110%. Põhitegevuse tuludest moodustas kõige suurema osa maksutulude eelarve 45% ehk 741 859 eurot (2014. a 667 910 eurot), eelarve täitmine 108% 799 171 eurot (2014. a 747 741 eurot). Võrreldes 2014. aastaga suurenes tulumaksu laekumine 107%. Maamaks laekus 101% eelarvest ja võrreldes 2014. aastaga 100%. Kohalike makse Pajusi valla volikogu kehtestanud ei ole.

2015. aasta eelarve tuludest moodustas kaupade ja teenuste müük 3%, s.o 42 000 eurot, täitmine 126%, s.o 53 091 eurot. Hea laekumise on taganud teiste kohalike omavalitsuste lastele pakutava lasteaiateenuse osutamine, mida eelarvesse väga julgelt ei planeerita. Haridusametuste majandustegevuse tulu all kajastatakse ka lastevanematelt laekuvaid tasusid toidu ja õppekohtade eest. Eelarve täitmine 125%.

Kultuuriasutuste majandustegevuse tulude eelarves kajastuvad põhiliselt Pajusi rahvamaja üüritulud ja pileтите müügitulud. Eelarve täitmine 94%.

Elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevuse tuluna laekub üüritulu vallale kuuluvatelt korteritelt, tasu elektrienergia kasutamise eest, millest vald tasub AS Eesti Energia poolt esitatud arved, Vägari külas Kooli tee 4 vee- ja kanalisatsiooni teenuste ning kütmise tasud. Eelarve täitmine 108%.

Tegevuskulude toetuste osakaal põhitegevuse tuludest oli 2015. aastal 8%.

Muude tegevustulude eelarve moodustas 2015. a eelarvest 45%, eelarve 739 000 eurot ja täitmine 113%, s.o 838 273 eurot. Selle grupi kõige suurema eelarve osa 730 000 eurot, s.o 99%, moodustab maardlate kaevandamisõiguste tasu. 2015. aastal laekus 824 378 eurot, s.o 146% eelnevast aastast (2014. a 563 007 eurot).

2015. a põhitegevuse kulude eelarve täitmine oli 1 291 616, s.o 91%. 2014. aastaga võrreldes 109%. Põhitegevuse kuludest moodustasid eraldised 9%, eelarve 131 488 eurot, täitmine 116 368 eurot, s.o. 89%, s.h. sotsiaalabitoeetuste eelarve kasutamine 82%.

Pajusi valla 2015. a eelarve põhitegevuse kuludest moodustas personalikulude eelarve 44%, eelarve 630 924 eurot, täitmine 622 423 eurot, s.o 990%. Majanduskulude osakaal põhitegevuse kuludest oli 2015. aastal 45%, eelarve 643 344 eurot, täitmine 552 688 eurot, s.o 86%.

Investeermistegevuses põhivara soetuse eelarve 1 498 031 eurot, täitmine 1 384 095 eurot. Tegemata jäi Pajusi küla kanalisatsioonisüsteemi renoveerimine, terviserada ja bussiootepaviljon, Tapiku raamatukogu remont (tegevus planeeritud 2015. aasta eelarvesse). Pisisaare-Pajusi valla piir kergliiklusteega jõuti valmis projekt.

Põhivara soetuseks saadava sihtfinantseeringu eelarve 120 637 eurot ja täitmine 120 443 eurot.

Põhivara soetuseks antava sihtfinantseeringu eelarve 30 841 eurot ja täitmine 15 949 eurot. 14 892 eurot jäi tasumata hajaasustuse programmi rahasid ja see on planeeritud 2016. aastasse.

2015. a eelarve kuludest mahukaim tegevusala oli vaba-aeg, kultuur ja religioon, mis moodustas eelarve kogumahust 48% (2014. a 32%), eelarve 1 430 123 (2014. a 723 074 eurot), täitmine 1 394 223 eurot (2014. a 220 191 eurot), s.o 97%. Suure osatähtsuse põhjuseks on see, et 40% kogu valla eelarvest moodustas Pisisaare spordikeskuse ehitus ja sisustamine. 2016. aastal on osatähtsus langenud 12%-le.

Hariduse valdkond moodustas eelarvest 24% (2014. a 30%) 702 895 eurot (2014. a 670 336 eurot), täitmine 97% 679 135 eurot (2014. a 643 861 eurot).

Üldised valitsussektori teenused moodustasid 2015. a eelarve kuludest 9% (2014. a 12%), eelarve 259 173 eurot (2014. a 271 082 eurot), täitmine 88% 229 122 eurot (2014. a 246 334 eurot). Üldiste valitsussektori teenuste suur osatähtsus on tingitud sellest, et valla kõigi ametnike töötasud ja majanduskulud näidatakse vallavalitsuse all. Ametnikud ei ole osakondadesse jagatud.

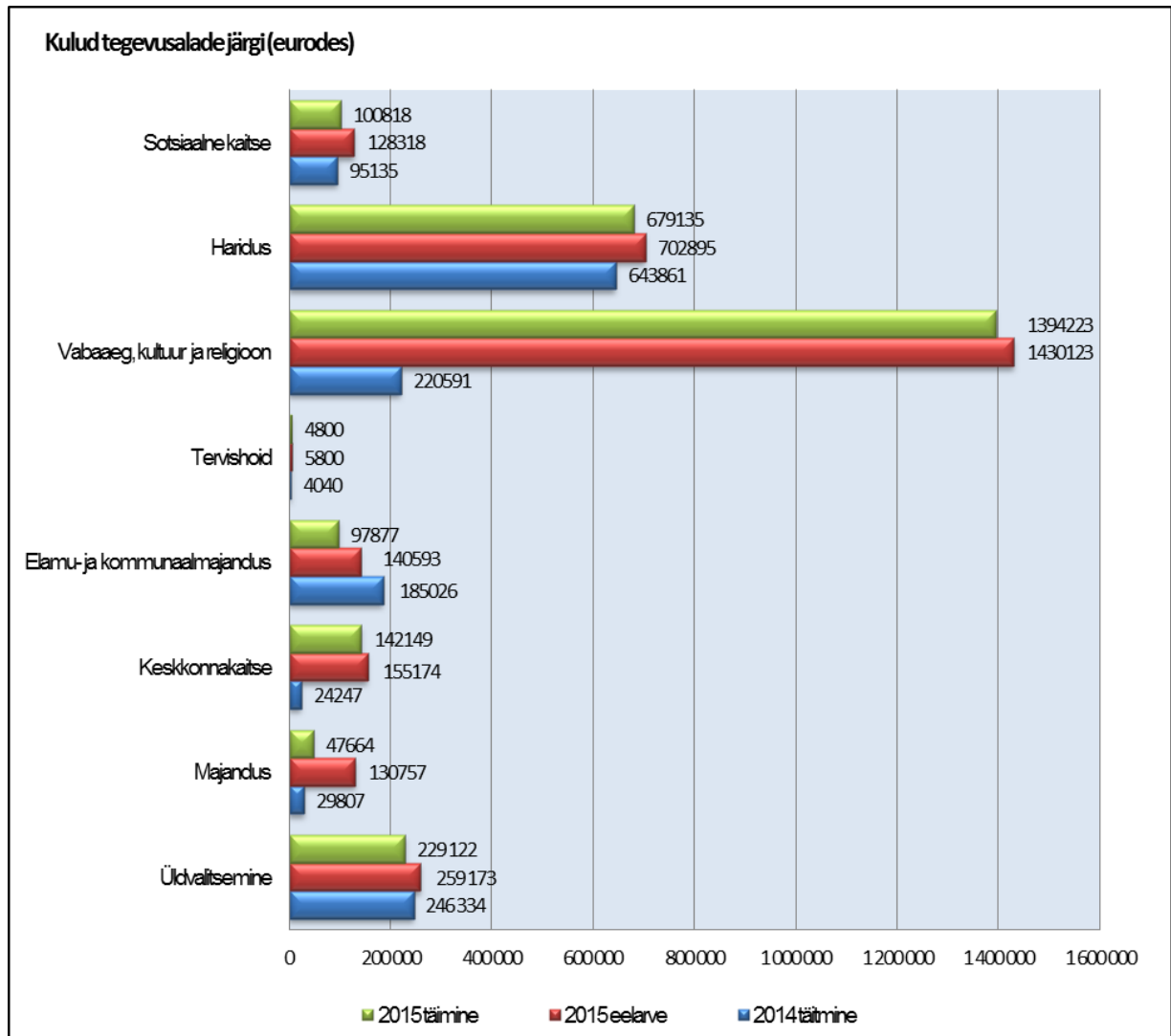
Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkond moodustas 2015. aastal eelarvest 5% (2014. a 10%), eelarve 140 593 eurot (2014. a 231 118 eurot), täitmine 70% 97 877 eurot (2014. a 185 026 eurot). Väike täitmise protsent tingitud Hajaasustuse programmi 40% rahade kasutamine 2015. aastal ja tegemata jäi Pajusi kanalisatsioonisüsteemi renoveerimine.

Majanduse valdkond moodustas 2015. a eelarvest 4%, eelarve 130 757 eurot, täitmine 36%, s.o 47 664 eurot. Suur osatähtsus (63%) selles valdkonnas oli projekt Pisisaare – Pajusi valla piir kergliiklustee. Kergliiklustee osas jõuti ära teha projekteerimine, s.o. 15% eelarvest.

Keskonnakaitse valdkond moodustas 2015. a eelarvest 5%, eelarve 155 174 eurot, täitmine 92%, s.o 142 149 eurot.

Sotsiaalse kaitse osatähtsus 2015. a 4% eelarvest (2014. a 5%), s.o 128 318 eurot (2014. a 120 836 eurot). Sotsiaalse kaitse eelarve täitmine oli 79% ehk 100 818 eurot (2014. a 79% ehk 95 535 eurot), sh. riikliku toimetulekutoetuse eelarve täitmine 91% (2014. a 64%).

Tervishoiu osatähtsus 2015. a 0,2% eelarvest (2014. a 0,2%), s.o 5 800 eurot. Täitmine 83% s.o 4 800 eurot.

3. ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Pajusi valla 31.12.2015. a lõppenud majandusaasta aruande on koostanud Pajusi Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Pajusi Vallavalitsuse protokolliline otsus aruande heakskiitmise kohta.

Vallavanem Reet Alev